

Nyelvmegőrzés és attitűd

2013. óta folyik egy kutatás Horvátországban, melynek keretében felmérés készül az ottani – elsősorban a drávaszögi terület – magyar nyelvváltozatáról. Az kutatás módszertana meg-egyezik a korábbi, a környező országok határon túli nyelvváltozatát feltérképező vizsgálato-kkal (Csernicskó 1998, Lanstyák 1999, Göncz 2000, Szépfalusi – Vörös –Beregszászi – Kontra 2012).

Ezeknek a kutatásoknak egyik közös pontja, hogy az adatközlők nyelvi attitűdjének mérésére is alkalmas kérdéseket is tartalmaznak.

Előadásomban azt mutatom be, hogy napjainkban a – különböző korcsoportba tartozó – helyi nyelvváltozatot beszélők, mennyiben őrzik a dél-baranyai nyelvjárás csoport jellemzőit. Ehhez Penavin Olga munkássága biztosítja az összevethető anyagot (pl. Penavin 1969, 1984, 1986, 1988). A kérdőívek és a hangfelvételek értékelése során választ kaphatunk arra a kérdésre is, hogy a nyelvjárás megőrzése vagy vesztese összefüggésbe hozható-e a beszélőknek az anya-nyelvükhöz, a helyi nyelvváltozathoz való viszonyulásukkal.

- Csernicskó István. 1998. *A magyar nyelv A magyar nyelv Ukrajnában (Kárpátalján)*. Osiris Kiadó és MTA Kisebbségkutató Műhely, Budapest.
- Göncz Lajos. 1999. *A magyar nyelv Jugoszláviában (Vajdaságban)*. A magyar nyelv a Kárpát-medencében a XX. század végén (II). Osiris Kiadó - Fórum Könyvkiadó - MTA Kisebbségkutató Műhely, Budapest - Újvidék.
- Lanstyák István. 2000. *A magyar nyelv Szlovákiában*. A magyar nyelv a Kárpát-medencében a XX. század végén (III). Osiris Kiadó - Kalligram Könyvkiadó - MTA Kisebbségkutató Műhely, Budapest - Pozsony.
- Penavin Olga. 1969. *A jugoszláviai Baranya magyar nyelvi tájatlása*. Újvidék: A Tudományos Tevékenység Tartományi Koordinációs Titkársága.
- Penavin Olga. é.n. – 1978. *Szlavóniai (kórógyi) szótár*. Újvidék: Fórum Könyvkiadó. (I. kötet é.n.; II. kötet 1975; III. kötet 1978.)
- Penavin Olga. 1981. *A nagycsaládszervezet Szlavóniában (Kórógyon)*. Újvidék: Forum Könyvkiadó – A Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete.
- Penavin Olga. 1984. *Horvátországi (szlavóniai) magyar nyelvjárás atlasz*. Újvidék: A Magyar Nyelv, Irodalom és Hungarológiai Kutatások Intézete.
- Penavin Olga. 1986. *Nyelvjárás és köznyelv: A nyelvjárás hatása a köznyelvre*. Újvidék: Forum Könyvkiadó.
- Penavin Olga. 1988. A szlavóniai nyelvatlasz tanulságai. In: Kiss Jenő és Szűts László, szerk, *A magyar nyelv rétegződése* II. kötet, 766–779. Budapest: Akadémiai Kiadó.
- Szépfalusi, István és Vörös, Ottó és Beregszászi, Anikó és Kontra, Miklós. 2012. *A magyar nyelv Ausztriában és Szlovéniában*. A magyar nyelv a Kárpát-medencében a XX. század végén, IV. Gondolat Kiadó - Imre Samu Nyelvi Intézet - Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet, Budapest - Alsóőr - Lendva.